

ALBANIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
ALBANAIS A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
ALBANÉS A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 22 May 2006 (morning)
Lundi 22 mai 2006 (matin)
Lunes 22 de mayo de 2006 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Shkruani nje koment te shkurter per prozen e meposhteme.

1. (a)

Shqipnín e mora me vete

Tharmet e tokës s'onë i ndiej ndër skllafa
t'gjakut tue qarkullue
e Shqipnija lulzon përmbërnda meje
me at vrull ternues qi ka ndër stina t'veta.

- 5 Natën mue m'çilen n'zêmër jeseminat
qi t'kacavaruna kundermojn gjat'murit
për nën dritore
t'shtëpís ku s'pari n'djep m'përkundi nâna
me një nínull arbnore,
- 10 e qielli i atdheut mbi mue priret i kâlthër
tu'u dridhun bêfas
me jone kumbonaresh mëngjesore
dhe me zânin ajruer qi prej minaresh
përmbí qytet t'përgjumshëm valavitet.
- 15 M'bâhet shpirti herhera
furrë e përflakun,
ku piqet buka e mbrûme
qi mbush' shtëpín me âmsim e me bekime.
Herhera pjergull
- 20 bâhem, e ngrehun n'Shkodër n'skâj t'oborrit,
...
Zbardhet edh'erret di ta e j ote e lume
e stinat t'tueja derdhin andje e hire
në shpirtin e t'mërguemit,
o atdhé qi n'kujtim njomesh me lot malli.
- 25 Sot qi me fut'të zez't'u mërtis balli
as n'mend nuk i mban mâ
gazmendin e dhuratat qi të siellte
jeta e endun mbas dokeve
prej t'Parve trashigue.
- 30 Por na n'mërgim t'a përkujtojm'fytyrën
rrethue me vesk e hijeshi fisnike
qi lshonte rreze edh'ande n'dit lumnije
rreth votrave të lira.

35 Dasmat me valle prap jehojn'kumbore
mbrênda nesh e harén e tyne shprazin
sazet e vjetra.
Krushqit fatosa qi tue kndue t'përsiellshin
i rrzoi prita trathtare e të grabiti,
40 Vasha Shqipní, lum Nusja e bardh', mizori,
por dhanor't e Liris n'harres'nuk t'qiten:
prore ata presin
ballit mbretnuer me i a vedruemun dritën
shlirue nga futa e kobshëme.

Sot shpirtin t'on'ké strehë.

Koliqi (1960)

1. (b)

...

“O biri im,

biri im Gjon, unë po vdes tanimë dhe ty po të le fëmijë të vogël e të njomë, por me një mbretëri e pushtet të ffortë dhe të patundur sigurisht, po të jesh i mirë, dhe të dobët e tëb pafuqishëm, po të jesh i keq. Prandaj përpiqu dhe kujdesu që të mos vesh gjë përpara mirësisë dhe virtytit sepse me anë të këtyre edhe veten tënde do ta shpëtosh, edhe mbretërinë dhe pushtetin jo vetëm që do ta kesh të qetë dhe poa dallgë, por edhe do ta rritësh çdo ditë, do ta bësh më të madh e më të shkëlqyer. Por tani, or bir, ti je i pafuqishëm për shkak të moshës dhe jo fort i zoti për të mbajtur frenat e pushtetit; përveç kësaj, ti ke armiq nga të katër anët, ke egërsirat më të këqia që përpiqen paprerë të të shqejnë dhe të të gllabërojnë, ke Mehmetin, atë tiranin e dëgjuar. Prandaj, o biri im, sapo t’ ia kesh mbyllur dhe shtrënguar sytë babës dhe sapo të ma vesh trupin në varr, hidhu menjëherë së bashku me tët ëmë në Dauni dhe shko sa më shpejt në qytetet dhe kështjellat e tua dhe qëndro atje, gjersa të të dërsijnë mustaqet dhe të bëhesh i zoti për të drejtuar dhe qeverisur shtetin tënd.

Po, kur të kthehesh, o biri im, e të rrish në mbretërinë tënde të paqësuar e të qetë dhe të marrësh përsipër kujdesin dhe drejtimin e saj, respekto para së gjithash drejtësinë e cila është më e shkëlqyer nga gjithë virtytet, ruaj paanësinë duke mos bërë asnjë dallim ndërmjet fytyrës së të varfërit, të të pasurit dhe të të fuqishmit, në çdo gjë përdor urtësinë dhe maturinë.

Më në fund, o bir, ji trim në kohët e vështira dhe të zeza; përkundrazi në kohët e lumtura dhe të bardha drejtoje dhe frenoje fatin e mbarë me anë të virtytit. Mos e duro qetësinë qulle dhe plogështinë e çburrëruar, sepse prej tyre vijnë gjithë të këqiat. Plogështia është burimi i të gjitha të këqijave. Ushtarët e tu mos i lerë të kalben duke ndenjor në plogështi, por ushtroji me punë, mund e pagjumësi të paprerë; megjithëkëtë mos i përdor ata si shërbëtorë, por si shokë dhe si bashkëlufëtare.

Këto janë, o drita ime, o biri im, porositë dhe mësimet që unë vetë kam marrë e kam mësuar nga prindi im, mësonjës i merituar, dhe nga këto mësimet kam mbetur gjithmonë i kënaqur; me këto unë e kam arsyer...

Po atë natë që ushtria turke dhe barbare mori arratinë, Skënderbeu vdiq. Kur e dëgjoji që po e qanin të vdekur Lek Dukagjini, princ epirot, dolli me vrap në mes të pazarit dhe me fytyrë të pikëlluar e me zë të mbytur tha, duke çkulur mjekrën e flokët: “Mblidhuni, mblidhuni me vrap të gjithë, o princër e sundimtarë arbërorë. Sot u bë copë dyert e Epirit dhe të Maqedonisë, sot u rrëzuan muret dhe fortesat tona; sot fluturoi tërë forca dhe fuqia jonë; sot u përmbysën fronet e pushtetit tonë; sot u shua krejt së bashku me këtë njeri çdo shpresë e jonë.”

Gjithashtu gjatë kohës që ai po vdiste, kali, të cilit i hipte kur kish për t’u përleshur, u bë aq i egër, i tërbuar e i pafrenueshëm, saqë s’ do të mbantë më asnjeri mbi shpinë dhe pas pak mbaroi.

Marin Barleti, *Historia e Skenderbeut* (1510)